

הגדה של פסח

שש
משזר

דברים משמחי לב
ע"ס הגדה של פסח
~ עם מפתחות ~

פרוס חג הפסח תשפ"א
פאלסבורג נ.י.

מַגִּיד

אומרים ההגדה מ"הא לחמא עניא" עד "גאל ישראל":

הָא לַחְמָא עֲנִיא דִּי אָכְלוּ אַבְהֵתְנָא בְּאַרְעָא
 דְּמִצְרַיִם. כָּל דְּכַפֵּין יִיתִי וְיִיכּוּל. כָּל דְּצָרִיךְ
 יִיתִי וְיִפְסַח. הַשְּׁתָא הַכָּא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל. הַשְּׁתָא עֲבָדִי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוּרִין:

מוזגין כוס שני וכאן הבן שואל:

מַה נְשַׁתְנָה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלַּיְלֹת.

שְׁבַכְל הַלַּיְלֹת אָנּוּ אוֹכְלִין חֵמֶץ וּמִצָּה,
 הַלַּיְלָה הַזֶּה כָּלוּ מִצָּה:

◦ ש ש משז ◦

כל דצריך ייתי ויפסח. יל"ע אם
 ס"ל לבעל ההגדה קידשה לשעתה
 וקידשה לע"ל.

דבריש ההגדה משמע מדקאמר יתי
 ויפסח אף שהוא בזה"ז
 משמע דשייך ק"פ אף בזה"ז, ואילו
 מדקאמר פסח זה שהיו אוכלין בזמן

המרמה הוא שהוצרך יעקב אבינו
 לגלות ולישא ב' אחיות עד שנתגלגל
 למצרים ונגאלנו, ולכן האפיקומן
 שהוא מצת הגאולה נרמז בדייקא
 בתיבת במרמה שהוא הגורם.

וי"ל דמה"ט חוטפים האפיקומן
 במרמה לרמז על כל זה.

שֶׁבֶכֶל הַלֵּילֹת אָנּוּ אוֹכְלִין שָׂאֵר יִרְקוֹת,
הַלֵּילָה הַזֶּה [כָּלוּ] מְרוּר:

שֶׁבֶכֶל הַלֵּילֹת אֵין אָנּוּ מִטְּבִילִין אֶפִּילוּ
פַּעַם אַחַת, הַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פַעְמִים:

אך כל זה הוא קודם מתן תורה, אבל אחר קבלת התורה הרי כתב באוה"ח הק' [שמות גח] דבכח התורה להוציאנו אף משער הנ' דטומאה, ולכן אין איסור חמץ בכל השנה, ולכן בשעת מתן תורה מביאים שתי הלחם חמץ להורות ע"ז, אבל בק"פ שהוא כאילו אנו במצרים ממש ואין את כח התורה בעינן כולו מצה.

וזהו התשובה עבדים היינו לפרעה למצרים ולא היינו אז עבדי ה' דהיה קודם מתן תורה ולכן אסור לאכול חמץ.

וזהו שאומרים עוד ביד חזקה. וכ' החת"ס דהיינו שלא היינו ראויין. פי' שהיו נופלים וכמעט שהגיעו לשער החמישים של טומאה.

וזהו שאומרים עוד חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, דהיינו שאנו בעצמנו יצאנו ואנו כקודם מתן תורה ולכן לא יאכל חמץ, ואנו מביאין את

שבהמ"ק היה קיים משמע להיפוך, דאם בעיקרו שייך ק"פ בזה"ז הול"ל שהיו אוכלין בזמן שהיה תכלת או בזמן שידעו מקום המזבח וכדו', ול"ש כלל לבהמ"ק.

ובסוף ההגדה דאומרים בנה לנו בית הבחירה לכפר על כל עוונותינו ודו"ק.

מה נשתנה כו' עבדים היינו. בהגדת אברבנאל, וכ"כ הגר"א והחת"ס, דעומק השאלה בזה הוא דקרבת פסח יש בו מעין קרבן תודה ומפני מה אין בו לחם חמץ כשאר תודות, ויעו"ש מה שביארו מה היישוב לזה בעבדים היינו.

וי"ל דהנה כבר כתב החת"ס דמצה הוא אותיות חמץ אלא שיש בו אות ה' במקום אות ח', ובמנחות דף כט: איתא שאות ה' מורה על פתח תשובה ואילו באות ח' נסתם הפתח והוא שער חמישים שדיבר ממנו האריז"ל.

שֶׁבְכָל הַלַּיְלוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבֵין וּבֵין
מְסֻבִּין, הַלַּיְלָה הַזֶּה כָּלְנוּ מְסֻבִּין:

עֲבָדִים הָייְנוּ לַפְּרָעָה בְּמִצְרַיִם, וַיּוֹצֵאֵנוּ ה'
אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזוֹרַע
נְטוּיָה. וְאֵלּוּ לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, הֲרִי אָנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי
בְנֵינוּ מִשְׁעֲבָדִים הָייְנוּ לַפְּרָעָה בְּמִצְרַיִם.

◦ שש משזר ◦

השאור שבעיסה וזה שייך רק ע"י
התורה כנ"ל.

הלילה הזה [כולו] מרור. יש
שמחוקו את הגי' 'כולו מרור' דהאיכא
כרפס.

ונראה ליישב הגירסא בהקדם דאיתא
במדרש איכה השביעיני
במרורים בליל פסח הרוני לענה בת"ב,
ופי' החת"ס [תו"מ ויקרא ע' ל"ב ד"ה
הלילה] כי ירמיה היה מקונן שגלות
מצרים היה תחילתו מתוק וסופו מר,
ואילו גלות בבל תחילתו וסופו מר.

והטעם שהוא באמת כן שגלות
המר הזה הוא כולו מר,
היינו כי הוא המשך של גלות

קרבו העומר מן השעורים שהוא
מאכל בהמה דהיינו במצרים שהם
כבהמות עד שמגיע חג השבועות ואז
מביאין לחם חמץ מן החיטים שהוא
מאכל אדם.

והנה לכאוף זה מיישב רק מפני מה
בשאר ימות השנה שייך להביא
חמץ כיון שהתורה מוציאה משער
הנ', אבל אכתי לא נתבאר מפני מה
קרבו התודה מחייב מחייב חמץ
בדייקא. אך באמת זה מיישב את
קושי' זו ג"כ, דיעו' בספורנו פ' צו
שבקרבו תודה מביא לחם חמץ
להורות על שאור שבעיסה שהוא
הגורם להצרה מעיקרו, והיינו דמה
שניצל מהצרה הוא ההתגברות על

וּאֶפִּילוּ כָּלֵנוּ חֲכָמִים כָּלֵנוּ נְבוֹנִים כָּלֵנוּ זְקֵנִים כָּלֵנוּ
 יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה מְצוּה עֲלֵינוּ לְסַפֵּר
 בִּיצִיאַת מִצְרַיִם. וְכָל הַמְרַבֵּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם
 הָרִי זֶה מְשַׁבַּח:

מַעֲשֵׂה בְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן
 עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ
 מְסַבֵּין בְּבֵנֵי בְרַק וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל
 אוֹתוֹ הַלַּיְלָה, עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם
 רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית:

במעשה זה] ואי' בגמ' שלהי סוטה
 שעד ר"ג היו קורין מעומד ושונין
 מיושב, והכא הרי היו מסובין
 ומספרים וע"כ שלא היה דברים
 חדשים אלא חזרה, ומ"מ סיפרו כל
 הלילה וע"כ שאף אם יודעים את
 התורה מצוה עלינו לספר ביצא"מ.

הגיע זמן ק"ש של שחרית.
 ידועה קושיית המשכנות יעקב [או"ח
 סי' קל"ט] דלראב"ע דס"ל זמן פסח
 עד חצות גם הגש"פ זמנו עד חצות
 דהרי זמן ההגדה הוא רק בזמן שמצה
 ומרור מונחין לפניך, וא"כ ימצא
 שעבר ראב"ע על כל תוסיף.

מצרים, ע' להלן על פיסקא ברוך
 שומר הבטחתו לישראל.

וא"כ א"ש דזהו כולו מרור דהיינו
 מפני מה גלות זו שדומה ללילה
 כולה מרור ואין בו שום מתיקות
 בתחילה.

ואפילו כולנו חכמים כו' מעשה
 בר"א. משמע דהוא הוכחה על הא
 דאפילו כולנו חכמים כו' מצוה עלינו
 לספר ביצא"מ.

וביאר הג"ר יהודה באקשט דהנה
 זה ה' בתקופת ר"ג
 [ובתוספתא איתא שגם ר"ג ה' שם